

Oktober
2020

En undersökning om reflexanvändning

Ett samarbete mellan Västtrafik
och NTF-förbunden i Västra Götalands län

Bakgrund

Under hösten 2019 etablerades ett nytt samarbete mellan Västtrafik och NTF Väst, NTF Fyrbodal samt NTF Skaraborg. NTF-förbunden i Västra Götaland deltog då i Västtrafiks reflexkampanj *Syns du? Eller litar du på andras reflexer?* NTF delade ut reflexer och faktablad om reflexanvändning till kollektivtrafikresenärer några tidiga novembermorgnar i Göteborg, Trollhättan och Skövde samt spred kampanjen på våra sociala medier och hemsidor.

Samarbetet har fortsatt under 2020 och i år genomför NTF-förbunden även en webbaserad enkätundersökning om reflexanvändning som en del årets reflexkampanj *Tid att reflektera*.

Syfte

Syftet med undersökningen är att få en uppfattning om hur reflexanvändningen ser ut, orsakerna till varför man inte använder reflex samt vad som skulle kunna få en att använda reflex i högre utstäckning. Vi har också undersökt inställningen till reflexers betydelse för den egna säkerheten och frågat om man har varit med om att behöva väja eller stanna på gatan för att man haft svårt att upptäcka en gångtrafikanter eller cyklist.

Fakta om reflexanvändning och mörkerolyckor

40 procent av alla trafikolyckor där gående är inblandade inträffar när det är mörkt. Genom att bära reflexer syns man bättre och minskar risken för att råka ut för en olycka betydligt. De flesta olyckor med fotgängare sker i tätbebyggda områden, även där det finns gatubelysning. Reflexer behövs även i stadsmiljö för att öka synbarheten.

En reflex återkastar skenet från strålkastaren på ett fordon. Har man mörka kläder och bilen kör med halvljus på, syns man först på ca 20 meters håll. Bär man reflex syns man däremot på ca 125 meters håll. Omräknat till sekunder har bilföraren ungefär 10 sekunder istället för 2 sekunder på sig att reagera. Reflexer syns bäst om de är i rörelse och bör därför sättas på armar och ben, ju lägre de sitter desto bättre syns man.

Reflexen är en optisk produkt som om den utsätts för repor, slitage, värme och väta kan få en försämrade reflektionsförmåga. Reflexer är en förbrukningsvara och bör därför bytas ut med jämna mellanrum.

Genomförande av undersökning

Undersökningen har genomförts av Nordic Viewpoint, ett oberoende undersökningsföretag, på uppdrag av NTF Väst. Under perioden 2–11 oktober 2020 skickades en webbaserad enkät ut via e-post till en panel på ca 4 000 personer i Västra Götaland. Enkäten besvarades via dator eller mobiltelefon.

Sammanlagt 517 personer besvarade enkäten, varav 74% var kvinnor och 25% män. Åldersfördelningen visas i diagram 2 nedan.

Diagram 1. Kön

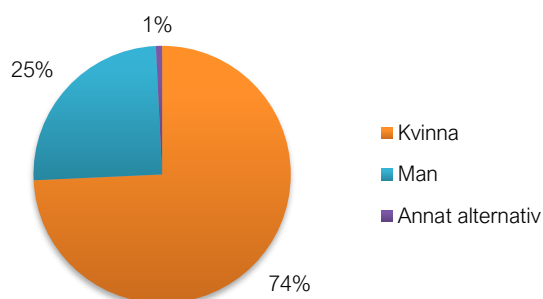
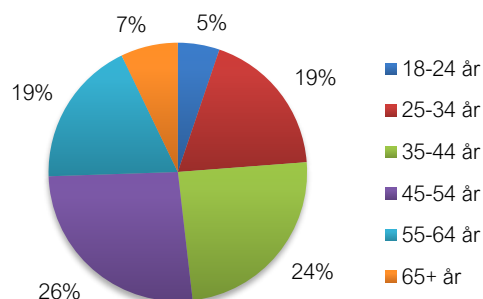

Diagram 2. Ålder

Resultat och analys

Här följer en sammanfattad redovisning av hur respektive fråga har besvarats av respondenterna.

Brukar du använda reflexer när det är mörkt ute?

Diagram 3. Reflexanvändning – totalt

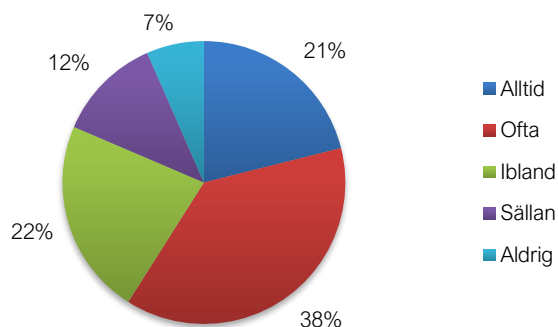

Diagram 4. Reflexanvändning - kvinnor

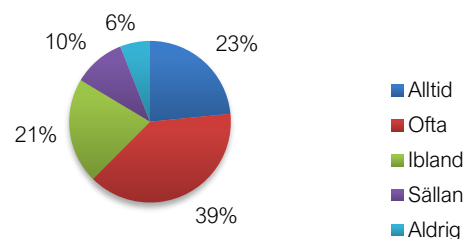
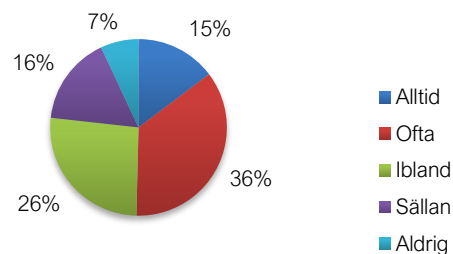

Diagram 5. Reflexanvändning - män

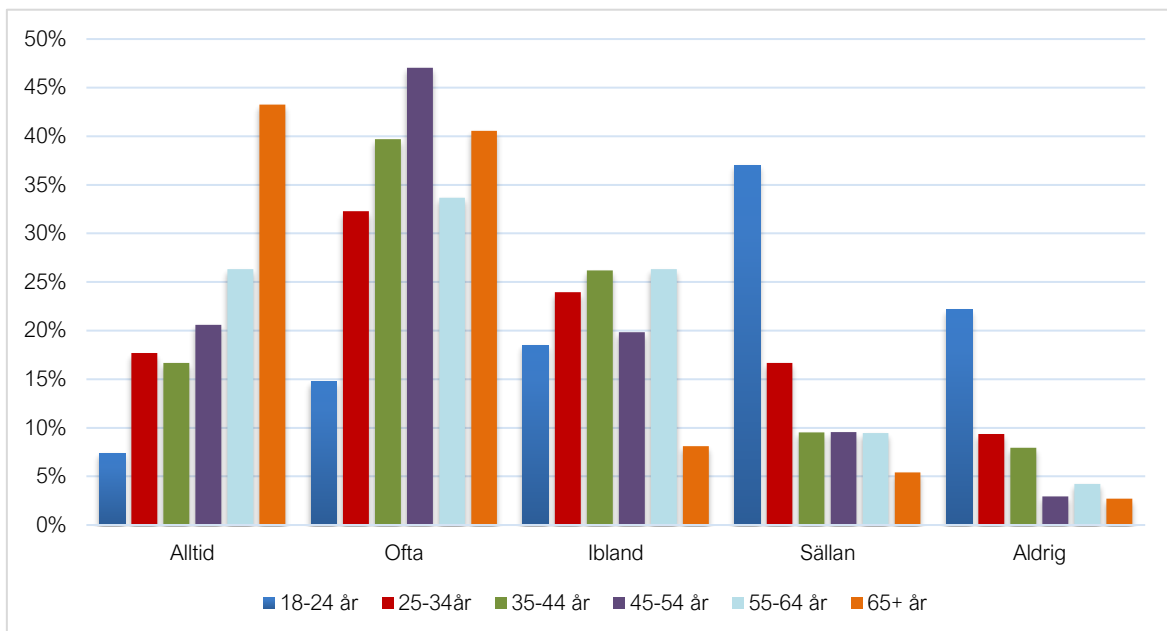

Diagram 6. Reflexanvändning - ålder

Övervägande delen av de svarande säger att de alltid eller mycket ofta använder reflexer, sammanlagt 59%. 19 % använder sällan eller aldrig reflexer. Större andel kvinnor (62%) använder alltid eller ofta reflexer jämfört med män (51%). De äldre ålderskategorierna använder reflexer i större utsträckning än de yngre.

Om du sällan eller aldrig använder reflex, varför inte?

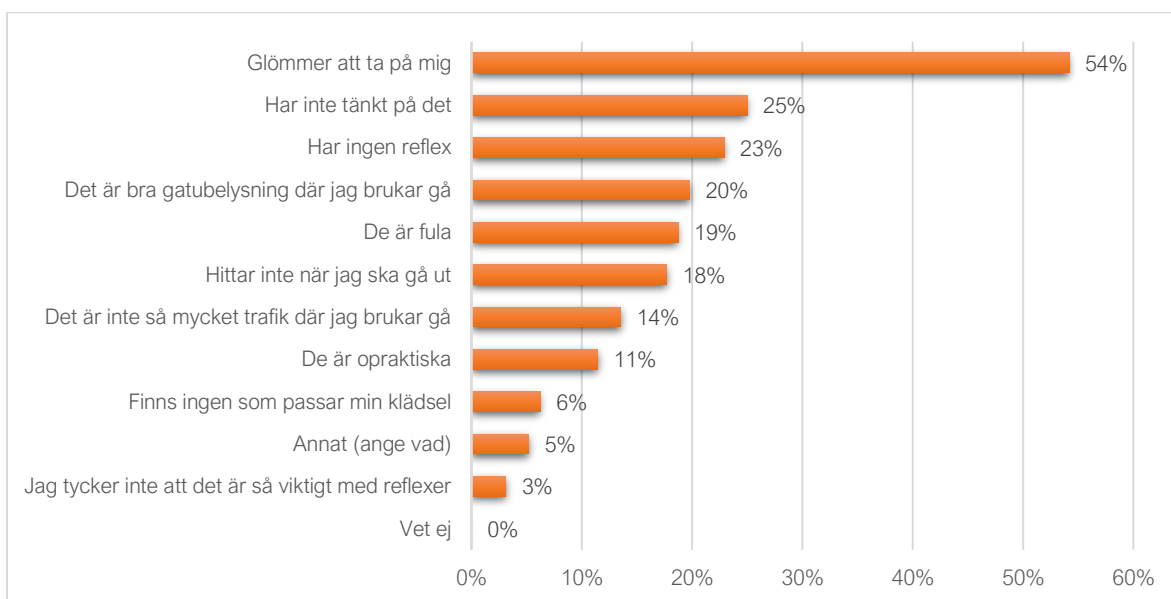

Diagram 7. Orsaker till att inte använda reflex

Några kommentarer:

"Väldigt viktigt, men ibland särskilt i börja av säsongen glömmer jag."

"Mina barn har mer reflexer än jag själv, har bara blivit så."

"När jag uppmärksammar att jag inte har reflex tänker jag att jag inte behöver det för att jag ser mig noga för när jag går i trafiken, så på så vis anser jag inte att det är nödvändigt. Dock vet jag att olyckor kan

inträffa ändå och skulle vilja använda reflex, men de är antingen opraktiska och fula och det finns andra saker jag hellre lägger pengar på. Därför blir det inte av at jag bär någon."

Av de totalt 517 svarande angav 96 personer att de sällan eller aldrig använder reflexer och som en följdfråga fick de svara på vad orsaken till detta är. De svarande kunde ange upp till tre svarsalternativ på denna fråga. Över hälften, 54%, angav att orsaken är att man glömmer ta på sig reflexer.

Om du sällan eller aldrig använder reflex, vad skulle få dig att använda reflex oftare?

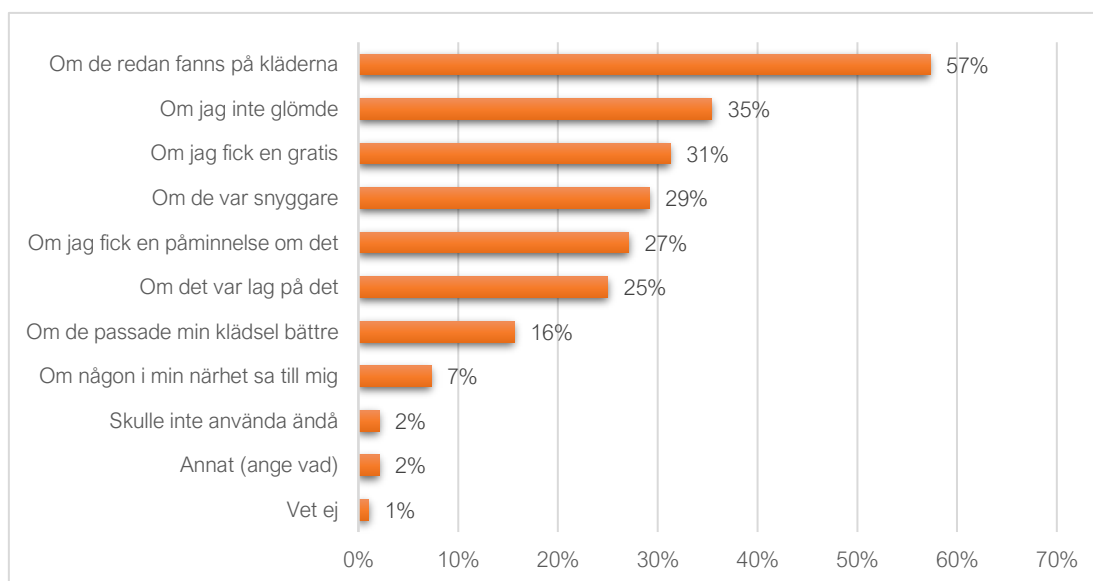

Diagram 8. Förutsättningar för att använda reflex oftare

Några kommentarer:

"Reflex skall vara påsytt på alla ryggsäckar, väskor och ytterkläder vid försäljning."

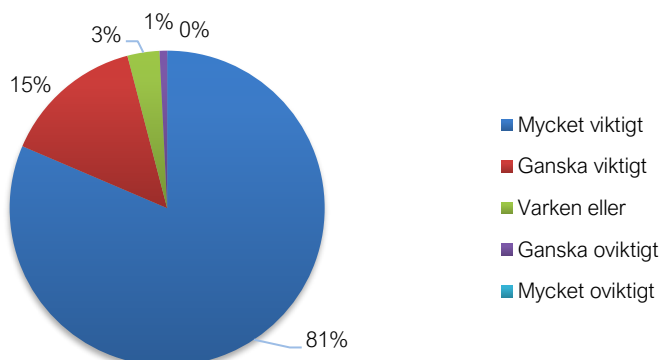
"Har olika jackor och då blir det svårt att hitta coola reflexer till alla. Jag tycker på att företag ska satsa på "snygga" reflexer. Dom ska ha fina mönster (kläder), se ut som smycken eller vara smarta (tex gå att koppla till telefon)."

"Borde vara lag på att bära reflex på vinterhalvåret, precis som dubbdäck. Gratis reflexutskick till alla hushåll, baserat på hur många som står skrivna på adressen, hade varit suveränt."

Vidare fick de 96 personer som angav att de sällan eller aldrig använder reflexer även frågan om vad som skulle kunna få dem att använda reflex oftare. Över hälften, 57%, svarade att reflexer som redan sitter på kläderna skulle öka reflexanvändningen.

Hur viktigt tycker du att reflexer är för din säkerhet i trafiken?

Diagram 9. Betydelse för egen säkerhet

Några kommentarer:

"Den billigaste livförsäkring som finns. Inser mer och mer hur viktigt det är."

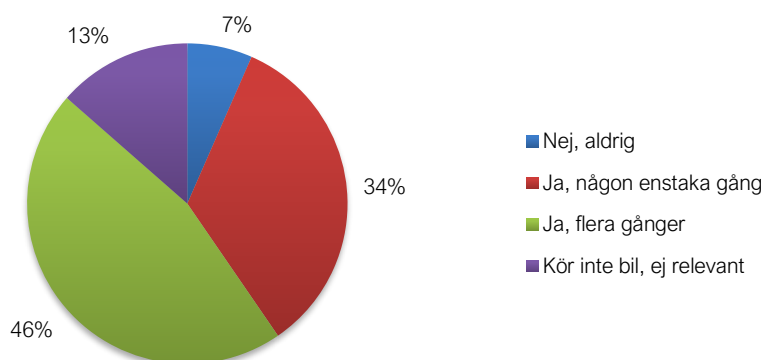
"Det är alldeles för många som tror att de är självljysande."

"Innerst inne vet jag att de är viktiga, men känns "onödigt" ibland för man får känslan att folk ändå ser en."

Av samtliga 517 svarande anger över 80% att reflexer är mycket viktiga för den egna säkerheten i trafiken.

Har du varit med om att du fått väja/tvärstanna för gående eller cyklist för att du inte sett dem i mörkret när du kört bil?

Diagram 10. Nära olycka p g a dålig synbarhet

Några kommentarer:

"Särskilt ungdomar går ofta utmed vägkanterna mörklädda och utan reflex."

"Tycker det är speciellt jobbigt med svartklädda gående eller cyklister. Man får hålla uppsikt efter dom och det gör att man ibland har svårt att kunna ha fokus både på cyklister och körningen."

"Älskar att det gått mode i reflexjackor, västar, mössor och handskar. Ju mer jag som bilförare kan se eller ju bättre jag syns som gångtrafikanter, desto bättre!"

Av samtliga 517 svarande anger över 80% att man har varit med om att behöva väja eller tvärstanna för gående eller cyklist som inte har haft reflexer på sig i mörkret. Nästan hälften, 46%, av de svarande har varit med om det vid ett flertal gånger.

Några ytterligare iakttagelser

Resultatet visar att 81% av de svarande anser att reflexer är mycket viktigt för den egna säkerhet i trafiken – men endast 21% använder alltid reflexer när det är mörkt ute. Siffrorna för detta skiljer sig dock en del för det yngre åldersspannet (18-24 år), där endast 41% tycker att det är mycket viktigt för den egna säkerhet i trafiken och endast 7% alltid brukar bära reflexer.

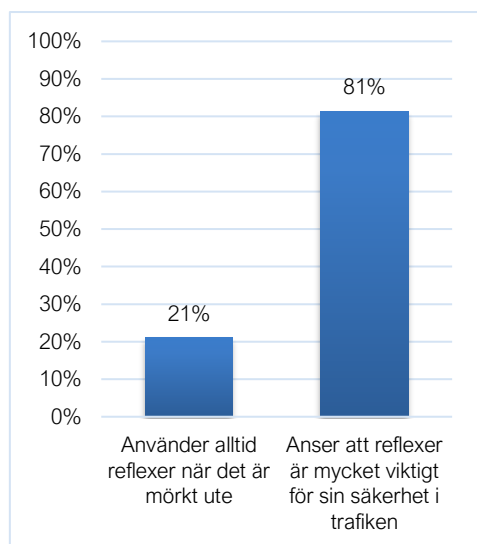

Diagram 11. Reflexanvändning och betydelse för den egna säkerheten - totalt

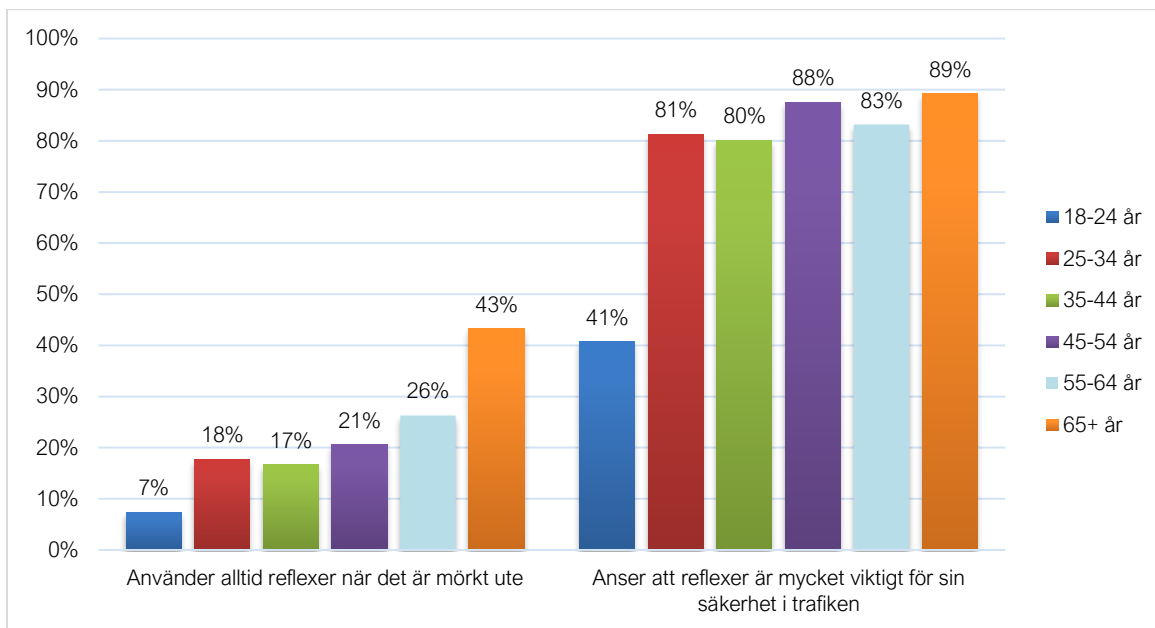

Diagram 12. Reflexanvändning och betydelse för den egna säkerheten – per ålderskategori

Gemensamt för samtliga ålderskategorier är att anledningen till att man sällan eller aldrig använder reflexer är att man glömmet att ta på sig dem. Det som däremot sticker ut är att det yngsta åldersspannet (18-24 år) inte använder reflexer eftersom de anser att dom är fula – vilket stadigt minskar högre upp i åldrarna. Även detta kan alltså ha en påverkan på den betydligt mindre andelen av just det yngsta åldersspannet som alltid eller mycket ofta använder reflexer.

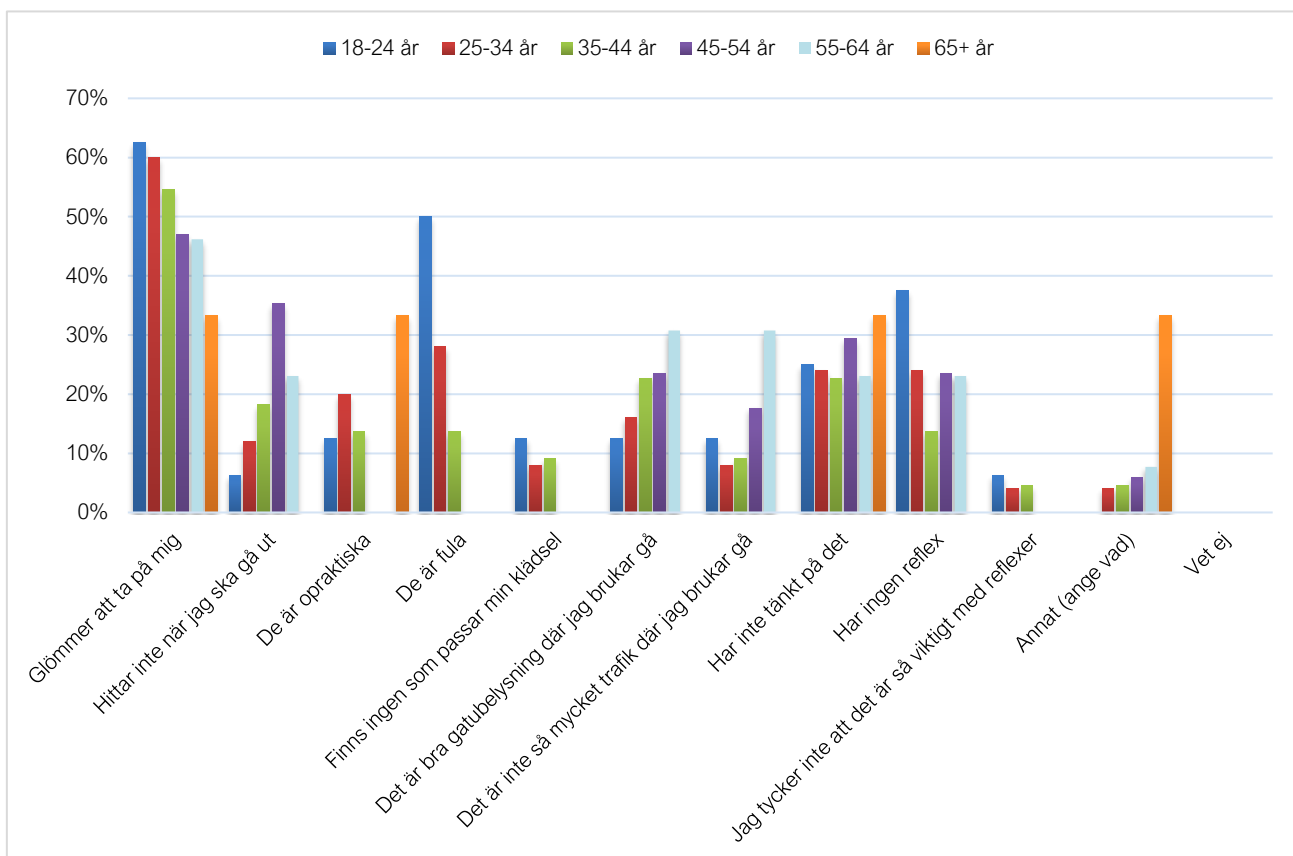

Diagram 13. Orsaker till att inte använda reflex - per ålderskategori

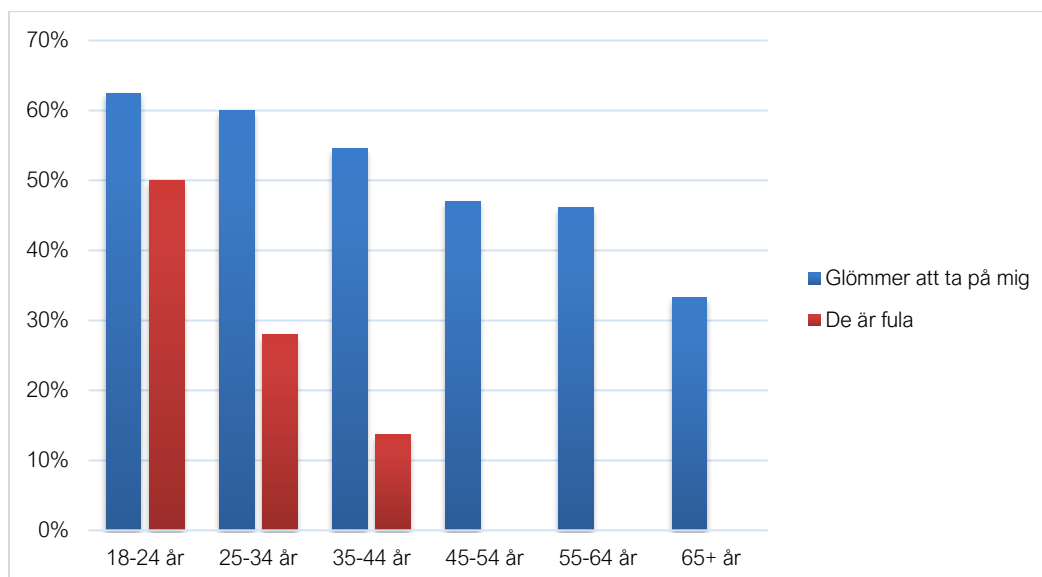

Diagram 14. Glömska och att reflexer är fula som orsaker till att inte använda reflex - per ålderskategori

På frågan om man har varit med om att behöva väja/tvärstanna för gående eller cyklist svarar nästan hälften att det har varit med om det ett flertal gånger. Även här skiljer sig resultatet för det yngsta åldersspannet (18-24 år) där bara ca 18 % har varit med om det medan de resterande åldersspannen ligger mellan 41-57%. En potentiell hypotes är att detta kan ha en påverkan på hur viktigt de yngre tycker reflexer är för den egna säkerheten.

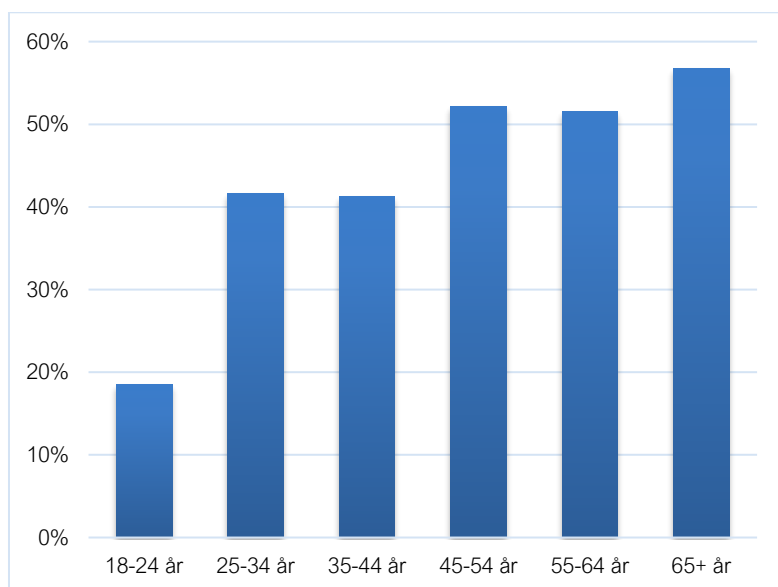

Diagram 15. Varit när olycka ett flertal gånger p g a dålig synbarhet

Sammanfattning

Resultatet av undersökningen visar att över hälften (59%) av de svarande alltid eller ofta använder reflexer. Kvinnor använder reflex i något högre utsträckning än män, och äldre använder reflexer i högre utsträckning än yngre.

Vanliga orsaker till att man inte använder reflexer är att man glömmer. Bland de yngre är uppfattningen dessutom att reflexer är fula och att man av den anledningen inte använder dem. Många anger att man skulle använda reflexer oftare om de redan fanns på kläderna.

Övervägande delen av de svarande anser att reflexer är viktiga för den egna säkerheten i trafiken och många har dessutom varit med om att behöva väja eller tvärstanna för gående eller cyklister som inte haft reflexer på sig i mörkret. Större andel i de äldre ålderskategorierna har varit med om sådana situationer jämför med de yngre, vilket kan ha betydelse för inställningen till reflexanvändning.

Trots att så stor andel av de svarande tycker att reflexer är mycket viktiga är det bara drygt en femtedel som alltid använder dem. Man skulle kunna anta att insatser för att öka reflexanvändningen skulle kunna handla om att dels göra dem mer tilltalande för framför allt de yngre ålderskategorierna men även att hitta lösningar som gör det lättare att alltid komma ihåg att sätta på sig reflexer eller att det redan finns integrerat i klädseln.

Göteborg 2020-10-28

Kontakt

NTF Väst

vast.ntf.se

031-60 78 80, vast@ntf.se

NTF FyrBoDal

fyrbodal.ntf.se

0520-22 40 40, fyrbodal@ntf.se

NTF Skaraborg

skaraborg.ntf.se

0501-686 50, skaraborg@ntf.se